

Nr 247.

Av herr **Björck, John**, och herr **Lindhagen**, om anslag till Småindustriens centralförbund.

Under en följd av år har riksdagen anvisat vissa belopp dels till befrämjande av *praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* och dels till befrämjande av *hemslöjden*, varförutom utgått särskilt bidrag till standardiseringsverksamheten.

Däremot hava de smärre industrierna i landet, varmed här menas sådana industriella anläggningar, vilka icke sysselsätta i regel mer än högst femton personer var, varit i avsaknad av allt understöd från det allmännas sida.

Orsaken härtill har varit att de smärre industrierna i landet varit från varandra och från andra näringsgrenar fullständigt isolerade företag. Först sedan ett antal av dem den 9 maj 1934 förenat sig i en sammanslutning, »Riksorganisationen Småindustriens Centralförbund» (S. I. C.), hava dessa erhållit ett organ, som blivit i stånd att tillvarataga deras intressen och därmed förskaffa dessa förut förbisedda småfabrikanter det stöd utifrån och den inbördes hjälp, de dittills saknat och varförutan flertalet av dem äro dömda att föra en tynande tillvaro i stället för att genom en sund utveckling tillföra landets näringsliv möjlighet till ökad sysselsättning, högförädling av landets naturliga tillgångar och utvidgad export.

Ofta nog sammanföras och sammanblandas småindustrien och hantverket, och man är gärna benägen att anse, att, i den mån ett understöd lämnats hantverket, detta också kommer småindustrien till godo.

Emellertid må här erinras om vissa betydande skiljaktigheter mellan dessa båda näringsgrenar, skiljaktigheter som äro nödvändiga att framhålla för att klargöra, vilken självständig roll de smärre industrierna spela och kunna spela i vårt näringsliv.

Vad som härvidlag främst måste fasthållas är, att småindustri verkligen är industri och icke vare sig hantverk eller hemslöjd, med andra ord småindustrien är den kollektiva benämningen på *smärre industrier*.

Inom hantverket är det, såsom namnet anger, handen och det av handen förda verktyget, som är det utmärkande. Däremot kan motorn eller maskinen icke annat än undantagsvis sägas prägla hantverkets framställningsmetoder.

Att även vissa yrken inom hantverket tagit maskinen i sin tjänst förändrar icke detta förhållande. Man behöver endast tänka på sådana hantverksgränar som barberarens, bokbindarens, sadelmakarens, tapetserarens för att inse detta.

Vad som skiljer de båda här åsyftade näringsgrenarna från varandra ligger vidare däri, att hantverket ej kan utvecklas utöver en viss gräns utan att

i och med detsamma upphöra att vara hantverk. De smärre industrierna åter tendera enligt sin natur till att växa till fabriks- och sedan till storindustri.

Orsaken härtill är att småindustrien framställer sina produkter i ensartade serier, medan hantverket utgestaltar sina alster såsom individuellt präglade styckarbeten, vilka i regel icke tillverkas på lager, såsom förhållandet är med småindustrien, utan på beställning.

Hantverket bär upp yrkesskickligheten, stilen och smaken såsom sitt förnämsta kännemärke, åstadkommer med andra ord en kvalitetsprodukt. Den ombesörjer med stora omkostnader utbildningen av lärlingar och gesäller till fulländade yrkesmän under bestämd lärotid. Småindustrien, liksom industrien över huvud, lägger däremot an på förenkling, schematisering och standardisering av sina artiklar, är med ett ord en kvantitativt inriktad nyttighetsframställare. För småindustrien är däremot teknisk färdighet och mekanisk kunnighet av största värde. Då däri mest förekomma vissa ständigt upprepade enkla handgrepp hos arbetaren, kräves ej av denne i samma utsträckning som hos hantverket direkt yrkesutbildning. — Att ledaren behärskar driftens finesser är tillräckligt för rörelsens framgång. Då på grund härav hantverkets alster måste ställa sig relativt dyra men småindustriens liksom fabriksindustriens i allmänhet sträva efter prisbillighet, synes det oundgängligt att inom vissa gränser någon motsättning skall uppstå mellan deras resp. utövare.

Emellertid balanseras detta förhållande i icke ringa grad därav, att dessa näringsfång hava så olika avsättningsmarknader.

Förhållandet är nämligen, att hantverket är begränsat av den lokala efterfrågan, medan småindustrien åter för sina produkter söker sig ut vida utöver hemorten, den har hela landet, ja hela världen till sitt fält.

I överensstämmelse härmed kunna hantverksalster endast undantagsvis och då mest såsom konsthantverk exporteras, medan ingenting är vanligare än att småindustrien uppträder jämsides med storindustrien på exportutställningarna och ute å världsmarknaden.

Av vad ovan sagts torde framgå, att de smärre industrierna icke kunna inordnas såsom en underavdelning under hantverkets organisation liksom att icke heller ett anslag meddelat denna sist nämnda kommer småindustrien till nytta.

Det torde vara lämpligt att här framhålla några av de behov, som föranlett bildandet av den särskilda organisation för de små industrierna, vilken ovan berörts.

Främst har det visat sig erforderligt att småindustrierna i landet erhålla en centralpunkt, dit de kunna sända förfrågningar av alla slag och få dem besvarade av tekniskt och handelstekniskt utbildade, av mångsidig erfarenhet skolade fackmän, en rådfrågningsbyrå, som föranstaltar vederhäftiga utredningar rörande materialanskaffning, maskinell utrustning, uppfinningar, varumärken, ytbehandlingar, analyser, kreditmöjligheter, export och import, som lämnar mot ytterst billigt arvode hjälp och anvisningar med korrespondens,

upprättande av fakturor, särskilt utländska, med bokföring, taxering, indragande av likvider från utlandet, lagtekniska frågor, kreditupplysningar, marknadsundersökningar, förmedlande av förbilligande villkor för den industriella driften, såsom beträffande kalkyleringar, billigare kraftkällor, anvisande av lämpliga småfabrikanter åt storindustrien för framställande av industriella detaljarbeten, vilka hittills importerats, anskaffande av kunder åt svenska småindustrier såväl inom Sveriges köpmannavärld som i utlandet.

För nu angivna ändamål har ovan berörda riksorganisation av småindustriägare bildats och omfattar för närvarande inemot ett tusental företag. Dess stadgar och arbetsprogram finnas fogade såsom bilagor härvid.

Organisationens betydelse för utvecklingen av svenskt näringsliv torde icke kunna överskattas.

Hittills har småindustriidkarnas egen sammanslutning icke kommit i åtnjutande av understöd från det allmännas sida.

Av sammanslutningens olika programpunkter är allt i större eller mindre grad förverkligat, undantagandes den för de smärre industriernas behov avsedda kreditkassan, som är under bildande.

För genomförande av verksamhetsprogrammet på ett för de svenska småindustrierna tillfredsställande sätt erfordras givetvis icke så ringa penningmedel. Medlemsavgifterna, som utgöra endast 10 kronor om året, kunna omöjligen täcka de med verksamheten förbundna kostnaderna. Att höja densamma är svårt, då det gäller en samhällsklass, som delvis lever i små omständigheter.

För närvarande bedrivs verksamheten av personer, som för sitt arbete i allmänhet uppbära en ersättning, vilken icke ens närmar sig grovarbetarens inkomst. En del åtnjuta ingen fast ersättning alls. Detta kan uppenbarligen icke fortsätta i längden. Om verksamheten skall kunna uppehållas och utvecklas i den riktning, varför vårt näringsliv har förutsättningar, måste staten ingripa. Därest så sker förefinnas goda utsikter, att de penningar, som för här åsyftade ändamål offras, skola komma vårt folk till godo på flera sätt, såsom i ökade arbetstillfällen, förbättrad handelsbalans, förstärkt skatteunderlag och utveckling till större företag av de små industrier, som hava betingelser därför. Ett flertal av våra mest betydande förädlingsindustrier hava nämligen börjat i småindustriens form.

Småindustriidkarna behöva framför allt råd och hjälp beträffande verksamhetens rationella bedrivande. Om den konsulentverksamhet, som redan nu av riksorganisationen bedrivs, erhöles erforderligt understöd, skulle småindustriens produktion kunna tillgodogöra sig de moderna tekniska hjälpmedel och framställningsmetoder, som stå nutiden till buds, produktionskostnaderna nedbringas och företagen bli fullt konkurrenskraftiga med utlandet. Härigenom skulle icke blott exporten kunna befrämjas utan även möjligheterna att inom landet framställa artiklar, vilka nu i betydande omfattning importeras av storindustrien, bli större, och vårt lands förmåga av självförsörjning ökas.

De småindustriella företagen ha i regel ytterst svårt att ombesörja export

av sina artiklar. Ingen kunskap i främmande språk, ingen vana vid fakturor, befraktning och indragande av likvider från utlandet.

För tillvaratagande av svenska intressen för de svagast ställda kan riksorganisationens understödande alltså vara av stor betydelse.

Enligt tillgänglig utredning har det visat sig, att den svenska mekaniska industrien under den senaste perioden företett starka tendenser till en kraftig tillväxt av det procentuella antalet små industriföretag i jämförelse med antalet storindustriella företag. Sålunda beräknas landets småindustrier för närvarande sysselsätta omkring 40 % av det industriella näringslivets samlade personal och representera ungefär samma procentsats av industriens totala omsättningssumma.

Under hänvisning till vad sålunda anförts synes ett anslag av 25,000 kronor för budgetåret 1936/1937 till riksorganisationen Småindustriens Centralförbund på nuvarande stadium vara väl motiverat. Av detta belopp beräknas 15,000 kronor till organisationskostnader (redan nu äro sex personer sysselsatta å förbundets byrå och porto och telefonkostnader uppgå varje kvartal till 800 kronor), vidare 8,000 kronor till bestridande av avlöning och resor för en teknisk konsulent med utbildning från kungl. tekniska högskolan jämte allsidig praktisk erfarenhet, samt 2,000 kronor för främjande av riksorganisationens exportverksamhet, bl. a. uppehållande av redan upprättat provlager i Göteborg.

Då det måhända ur principiell synpunkt kan anses mindre välbetänt, därest ett anslag av denna art komme att av riksdagen beviljas på grund av en enskild motion och icke på grund av ett genom kungl. proposition framställt äskande, må här erinras om följande förhållande.

På handelsministerns föredragning den 28 juli 1934 tillsatte Kungl. Maj:t den 28 augusti samma år en kommitté för verkställande av utredning »i fråga om de ekonomiska, tekniska och organisatoriska förutsättningarna för upptagande av tillverkning inom Sverige i större utsträckning av varor, vilka för närvarande helt eller delvis importeras men för vilkas framställning inom landet naturliga betingelser kunna vara för handen, beträffande de lämpligaste formerna för därvid ifrågakommande varors distribution och försäljning samt rörande andra spörsmål, som under utredningens gång befinnas av intresse i detta sammanhang».

Denna kommitté avgav sitt utlåtande till handelsdepartementet den 20 juni 1935 men det blev såväl med hänsyn till dess innehåll som av andra skäl hemligstämplat. Något meddelande, att utlåtandet avgivits blev icke offentliggjort i pressen förrän i september månad, varvid emellertid någon uttömmande redogörelse för kommitténs förslag icke lämnades.

Då denna kommittés arbete i väsentlig mån berört de smärre industriernas sysselsättningsproblem samt det var att förvänta, att därest småindustrierna skulle i anledning därav komma i åtnjutande av något understöd från statens sida, Kungl. Maj:t komme att i statsverkspropositionen på grundval av kommitténs förslag äska erforderligt anslag av riksdagen, var det naturligt, att Riksorganisationen Småindustriens Centralförbund ville avvakta det initia-

tiv i ämnet, som kunde vara att motse från vederbörande departementschefs sida.

Sedan statsverkspropositionen nu framlagts utan att något anslag av Kungl. Maj:t äskats till småindustriens båtnad, torde det få anses fullt försvarligt, att denna betydelsefulla fråga för vårt lands näringsliv motionsvägen föres fram.

Detta så mycket mera som ovan berörda organisation redan visat sig utföra ett högst betydelsefullt arbete, vilket bedrives med ytterst knappa medel, till större delen sammanskjutna såsom medlemsavgifter av landets ekonomiskt svagast ställda industriidkare.

Under hänvisning till det ovan anförda få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte för budgetåret 1936/1937 anslå ett belopp av 25,000 kronor till Småindustriens Centralförbund att användas på i motionen angivet sätt.

Stockholm den 23 januari 1936.

John Björck.

Carl Lindhagen.

Stadgar för Småindustriens Centralförbund.

§ 1.

Småindustriens Centralförbund är en ideell sammanslutning för praktiska åtgärder till skydd åt småindustriens utöfvare, till befrämjande av dess avsättningsmöjligheter, förbilligande av dess omkostnader samt ordnande av dess kreditförhållanden, bokföring, förbindelser och övriga allmänna behov.

Dessa sina strävanden för tillvaratagande av småindustriens intressen och främjande av dess uppgifter i svenskt näringsliv vill Centralförbundet förverkliga genom upprättande i Jönköping av en byrå, till vilken samtliga anslutna medlemmar äga att vända sig för erhållande av upplysningar, råd och hjälp, för förmedling av förbindelser och vidtagande av åtgärder, som kunna gagna den enskilde industriidkaren.

§ 2.

Till medlem kan antagas varje idkare av småindustri eller specialiserad tillverkning av hantverksprodukter.

§ 3.

Varje medlem erlägger en allmän årsavgift av tio kronor.

För speciella grenar av Centralförbundets verksamhet gälla därför i behörig ordning stadgade villkor.

§ 4.

Centralförbundets styrelse, som har sitt säte i Jönköping, består av nio personer, vilken konstituerar sig själv och inom sig utser ett arbetsutskott av tre personer.

Styrelsen har till uppgift att söka bedriva förbundets verksamhet även genom inrättande av dotterorganisationer, som stå under Centralförbundets kontroll, såsom kreditkassa, inkasso- och juridisk byrå, inköps- och försäljningscentral, publikationsverksamhet o. s. v.

§ 5.

Årsmöte med Centralförbundet hålles före maj månads utgång. Om styrelsen finner intresse därför vara för handen, kan även ett halvårsmöte under hösten hållas.

Styrelsen bör verka för att till dessa möten erhållas föredrag och medverkan av landets ledande män på näringslivets område samt att största tillslutning från småindustriens utövare vinnes.

Vid årsmötet skall förekomma:

1. Styrelsens årsberättelse samt redogörelse för de förvaltningsgrenar, som stå under Centralförbundets kontroll.
2. Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
3. Val av: 9 styrelseledamöter,
3 styrelsesuppleanter,
2 revisorer,
2 revisorssuppleanter.
4. Frågor, hänskjutna till årsmötet av styrelsen.
5. Förslag, väckta av medlemmarna.

§ 6.

Över föreningens förvaltning skall styrelsen föra räkenskaper, vilka avslutas för kalenderår och tillhandahållas revisorerna före februari månads utgång.

§ 7.

Kallelse till sammanträde sker medelst postförsändelse minst en vecka i förväg, dock att kallelse till årsmöte skall utgå två veckor före årsmötet samt vara åtföljd av styrelsens förvaltningsberättelse.

§ 8.

Förslag till ändring av eller tillägg till dessa stadgar, så ock övriga förslag, avsedda att föreläggas årsstämma, skola vara styrelsen till handa före februari månads utgång.

* * *

*

Småindustriernas Service.

Tjänster, som Riksorganisationen S. I. C. (Småindustriens Centralförbund) kan erbjuda.

Rådgivande verksamhet.

Ledning och hjälp i tekniskt industriella frågor lämnas av framstående fackman (utexaminerad från kungl. tekniska högskolan med mångårig

in- och utlandspraktik inom stor- och småindustri) under medverkan av experter på skilda områden, såsom beträffande tillverkningens ordnande, kostnadsberäkningar, materialfrågor, tillverkningskontroll, avsyning och provning, utredningar, tekniska beräkningar, ritningar, ytbehandlingar etc.

Patent- och varumärkesärenden granskas, förberedas och bevakas hos vederbörande myndigheter i in- och utlandet.

Bokförings- och taxeringshjälp lämnas mot ytterst låg ersättning.

Juridiska uppdrag ombesörjas av S. I. C:s jurist till låg taxa, som tillhandahålles på begäran. Juridisk rådfrågningsverksamhet. Legala handlingar uppsättas.

Inkasseringar verkställas åt förbundets medlemmar skyndsamt, effektivt och billigt genom S. I. C:s expedition, Jönköping.

Soliditetsupplysningar erhållas skyndsamt och billigt.

Översättningar till och från främmande språk av affärskorrespondens.

Inköpsverksamhet.

Maskiner, virke, andra råvaror och halvfabrikat samt för småindustrier erforderliga förnödenheter i övrigt anskaffas utan onödiga mellanhänder till reducerade priser.

Klichéer och trycksaker, såsom adresslappar, brevböcker, brevkort, brev-papper, fakturor, fraktsedlar, kuvert, ordersedlar och firmatryck i övrigt förmedlas till ytterst låga priser.

Verksamhet för förbilligade omkostnader.

- a) beträffande krafttaxor — förhandlingar med kraftleverantörer.
- b) beträffande reducering av avgifter för besiktningar av ångpannor, motorer, hissar etc.
- c) förmedlande av sjö- och transportförsäkringar till nedsatta premier.

Försäljningsverksamhet.

På h e m m a m a r k n a d e n:

a) genom S. I. C:s förbindelser med storindustrierna och deras organisationer, grossörer och andra stora avnämare förmedlas över förbundets byrå i växande omfattning order till landets småindustrier, därav särskilt varor, som tidigare importerats;

b) genom S. I. C:s byrå som mellanhand komma småindustrierna i tillfälle att placera order hos varandra;

c) genom S. I. C:s byrå kunna småindustrier påräkna fyllnadsorder för perioder med minskad ordertillgång;

d) genom frågeavdelningen i förbundets tidskrift i Svensk småindustri, sammanföras köpare och säljare — med betydande leveranser till resultat;

e) genom varumässor i olika delar av landet föras medlemmarnas alster ut i marknaden — en billig och effektiv reklam;

f) genom särskilda försäljningsorgan, som stå i förbindelse med detaljhandlare och andra köpmän, erbjudes bekväm och förmånlig avsättning av småindustriens produkter;

g) kollektivt och därmed förbilligat deltagande i svenska och skånska mässorna.

På e x p o r t m a r k n a d e n:

a) genom S. I. C:s medlemskap och förbindelse med svenska handelskamrar i utlandet hava goda avsättningsmöjligheter skapats;

b) genom livligt samarbete med svenska exportörer förmedlas betydande försäljningar av småindustrialster. (Goda förbindelser även genom exportfirmor i grannländerna);

c) genom upprättande av ett S. I. C:s provlager i Göteborg goda utsikter för ett ännu effektivare främjande av småindustriens export;

d) genom kollektivt och därmed förbilligat deltagande i svenska mässan i Göteborg nås förbindelse med c:a 1,500 utländska köpare;

e) tillhandahållande av skeppningslistor från exporthamnar beträffande avgående fartyg, deras dräktighet, destinationsort, avgångstid;

f) upprättande av fakturor och indragning av exportlikvider.

Låneförmedlingsverksamhet.

S. I. C:s byrå:

a) förmedlar lån ur statliga fonder, såsom industrilånefonden, manufakturförlagslånefonden, hantverkslånefonden (för hantverk och småindustri), fonden för ackords- och förlagslån, socialdepartementets anslag till främjande av enskild företagsamhet, A.-B. Industrikredit;

b) uppsätter formulär till ansökningar, tillhandahåller blanketter, lämnar upplysningar, upprättar reverser till förlagsinteckningar etc.

S. I. C:s kreditkassa kommer, så snart den konstituerats, att stå småindustrierna till tjänst med rörelsekapital och kredit i övrigt för produktionsändamål.

Organisationsverksamhet.

Tidskriften Svensk Småindustri — S. I. C:s organ — med sakrika upplysande artiklar och uppslag till nya tillverkningar, tillhandahålles medlemmarna avgiftsfritt.

Förbundmärket, liksom förbundets uppträdande såsom målsman för svenska småindustrier i allmänhet, tillförsäkrar de isolerade småföretagarna respekt för deras intressen på skilda områden och tillvaratager med framgång deras rättigheter.